

Rond De Schutsboom

Jaargang 20

Nummer 2

2000

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING " DE VYER HEERTGANGHEN "

Doelstelling volgens de statuten:

De stichting heeft ten doel de bevordering der studie van de heemkunde in de ruimste zin, in het bijzonder door:

- a. de bevordering der studie van de heemkunde in de lokale en regionale aspecten van archeologie, geologie, toponymie, flora, fauna, architectuur, historie, folklore, sociale geografie en taalgebruik;
- b. het aanwenden of doen aanwenden van de door deze studie verworven kennis ten bate van het lokale en regionale leefmilieu door het verrichten van relevante activiteiten;
- c. het in stand houden van een streekmuseum, heem- erf "De Schutsboom".

Lidmaatschap en abonnementen:

Leden van de Heemkundige Kring ontvangen het periodiek " Rond de Schutsboom " gratis, alsmede het Jaarboek.

Lidmaatschap Heemkundige Kring f 30,-- per jaar.

Gezinsleden f 6,50 per jaar.

Leden buiten Goirle f 37,50

Bankrekening: RaBo-Goirle, nr.: 11.68.97.597

Toegang tot de lezingen voor leden gratis.

Openstelling:

Heernerf en museum " De Schutsboom ":

van april t/m oktober elke zondag;

van november t/m maart, elke 1e zondag van de maand.

Openingstijd van 15.00 tot 17.00 uur.

Voor groepen: op aanvraag bij dhr. Sas tel 013 - 534.47.36

Het Archief: elke zaterdag van 10.00 tot 12.00 uur.

Adressen:

Heernerf de Schutsboom: Nieuwe Rielseweg 41-43,
5051 PD Goirle. Tel. 013 - 534.89.72

Secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43, 5051 PD Goirle,
Tel. 013 - 534.17.47

Redactie: Nieuwe Rielseweg 41-43 5051 PD Goirle.

**HET VERSCHIJNEN VAN DIT PERIODIEK WERD MEDE
MOGELIJK DOOR DE FINANCIËLE BIJDRAGE VAN:**

Assurantiën Burgers & van Esch, voor verzekeringen,
hypotheken, financieringen, woningbemiddeling,
Tilburgseweg 1 5051 AA Goirle tel. 534.21.29

Bakkerij A. van den Hout,
Tilburgseweg 98, 5051 AJ Goirle tel. 534.17.68

van Berkel B.V. loodgieterswerken en foliedaksystemen,
Edisonlaan 19, 5051 DS Goirle tel. 534.24.45

Garage Jac. de Brouwer,
Hoge Wal 1, 5051 PX Goirle tel. 543.09.35

Stichting "Goirles Belang",
De Hovel 43 - 44 5051 NR Goirle tel. 534.34.86

Dhr. C. Hermans,
v. Haestrechtstraat 16, 5051 VD Goirle

Juwelier & Edelsmid Paul Hoogendoorn,
Tilburgseweg 41, 5051 AA Goirle tel. 534.54.73

Rond De schutsboom

Periodiek van de:

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING
"DE VYER HEERTGANGHEN"
GOIRLE

Secretariaat: Nieuwe Rielseweg 41-43
5051 PD Goirle
Tel: 013 - 5 34 89 72

Jaargang 20, nr. 2

december 2000

Zalig kerstfeest en een gelukkig Nieuwjaar.	2
Johann Marschall allochtoon avant la lettre	7
Toponiemen	22
Goirlese Muziekensembles uit het verleden	28
Van Klootzak tot Paternoster	33
De Reis van Frater Silverius naar het wondermooie land van Sumatra deel 3	39
Kerstwens	48

ZALIG KERSTFEEST en een GELUKKIG NIEUWJAAR

Het is ongeveer half twee in de middag als ik de deur achter mij dicht-trek.

Met de fiets trek ik er maar eens op uit om wat inspiratie op te doen voor enig schrijfwerk ten behoeve van onze heemkundige kring.

Het is eind november en de donkere dagen voor Kerstmis moeten nog komen. Het is mooi weer, de zon schijnt flauwtjes en de lucht is fraai blauw met enige wolkenlierten er doorheen. Er liggen veel bladeren op de grond terwijl er toch nog veel aan de bomen hangen. Het lijkt wel of ze niet los willen laten en krampachtig proberen hun naakte winterse bestaan een tijdje uit te stellen.

Het weer is mooi voor de tijd van het jaar en de temperatuur is te hoog. De aardse temperatuur stijgt en ik heb zonet vernomen dat de milieu-conferentie is mislukt. Wij zijn blijkbaar niet zo zuinig op Moeder Aarde. Over 23 jaar ben ik 78, de leeftijd waarop onze pa overleed. Hoe zal het zijn in het jaar 2023?

Staat dan de Kerstboom binnen te flonkeren en zitten wij buiten te genieten van een warme winterzon?

Ik houd zo van onze seizoenen en dus...alles op zijn tijd.....voorjaar ... zomer...najaar en winter.

In die volgorde en niet anders. Ik wil donker weer, wind, regen, sneeuw, vrieskou....ik kan het gewoon niet helpen.

Elk jaar opnieuw galmt Bing Crosby door mijn huiskamer dat hij droomt van een witte kerst.

Ik denk dat de schrijver Irving Berlin nog ooit uit z'n graf zal moeten herrijzen om die beroemde tekst aan te passen.

Hier is het eigenlijk nooit een witte kerst.

Inmiddels ben ik via het Bankven op Gorp en Rooverst aanbeland en stap maar eens af bij de Leenhof en bedenkt, dat het daar ook goed toeven zou zijn tijdens de Kerstdagen.

Gedurende die dagen ben ik altijd wat sentimenteel en wil een mooie, sfeervolle kerstshow op de televisie zien. De kwaliteit wordt de laatste jaren minder. Soms komt er vanuit het fraaie stadhuis in Wenen nog wel eens wat. Placido Domingo en José Carreras heb ik nog ooit horen en zien zingen en - naar het schijnt - komt nu ook Luciano Pavarotti erbij. Laat die wereldberoemde tenoren maar eens optreden vanuit die prachtige omgeving van Gorp en Rooverst, een natuurlijk decor van werkelijk magistrale schoonheid.

Ondertussen zit ik op de weg tussen Hilvarenbeek en Poppel en ben bij het witte kapelletje aangekomen. Ik ga Maria even gedag zeggen en het prachtige Ave Maria van zowel Bach als Schubert zingt door mijn hoofd. Tegenover herberg de Hulselhoeve fiets ik verder, temidden van de weilanden. Het klimt hier een beetje en ik moet wat harder op de pedalen.

Links van mij trekt een tractor een voor door de drassige grond en hoog boven mij in de lucht laat een vliegtuig 'n zilverkleurig spoor na, dat na verloop van tijd doorzichtiger wordt en geleidelijk aan helemaal oplost. Afwisselend kijk ik naar d'n tractor en het vliegtuig.

Ik stap wederom af om te genieten van deze fraaie omgeving en vraag mij af ...hoe zou het eruit zien met sneeuw.

Het is opvallend stil en er is niet veel boerenbedrijvigheid, hier en daar slechts een blaffende hond en een blatend schaap.

Het ruikt naar de kwalificatie landelijke lucht en ik vind dat niet smerig, maar ergens wel apart...een soort oergeur.

Vorig jaar hebben wij geen kerstboom gezet. Het kwam er niet van...te druk gehad is dan vaak het snel bedacht excuus.

Er zijn dit jaar weinig dennenbomen, maar des te meer blauwsparren, aldus de krantenberichten. Is dit nu de schuld van onze milieu-interesse of probeert de markt ons gewoon een loer te draaien.....hier staan nog genoeg dennenbomen.

Het landweggetje slingert verder en ik passeer het beekje de Aa. Ik bevind mij nu op de Aa-vallei-route, maar kan ook het Smokkelaarspad nemen, hetgeen ik toch maar niet doe.

Via Overbroek vervolg ik mijn weg naar de buurtschap Pannenhoef. Qua bebouwing heeft het wel wat weg van Gorp en het straalt grandeur uit. Ik zie een man in de tuin werken en besluit hem maar eens aan te spreken.

In het prachtige huis heeft een rijke boer gewoond met 300 hectaren grond. De fam. Goens woont er nu. Aan de overzijde staan de stallen met een pittoreske poort en daarop nog een sierlijk torentje. Het oogt geweldig en het wordt nog goed bijgehouden al heeft de tand des tijds wel al toegeslagen. Er wonen nog steeds twee zonen van de familie in de beide huizen. De boer "senior" woont in het wat veder gelegen huis. Ik kan daar rustig aanbellen, aldus mijn gesprekspartner, maar dat doe ik toch maar niet...later wellicht!

In de verte rijst de kerktoren van Poppel boven de horizon uit. Vaak zijn het kerktorens die mijn richting bepalen en dus ga ik rechts af, richting bewoonde wereld. Dan zie ik links van mij een smalle verharde weg, die ik al vaak links heb laten liggen.

Fietsers mogen er zonder meer in, maar auto's niet met uitzondering van het plaatselijk verkeer. Ik sla dus links af om erachter te komen, waar deze betonnen kronkel door het vlakke land mij uiteindelijk brengt. Dat is de weg tussen Poppel en Ravels.

Waar zullen wij dit jaar de nachtmis gaan bezoeken? Jaren achtereenvolgend deden wij dit in Poppel en een enkele keer in Turnhout.

Ik wil namelijk altijd een stuk door het donker van de kerstnacht, alvorens een fraai verlichte kerk te betreden. Elke ster die ik dan zie is voor mij de ster van Bethlehem.

Na de nachtmis lopen wij dan nog even naar de kerststal en kijken indringend naar de beelden. Als je lang genoeg kijkt, beginnen ze te leven. Elk jaar opnieuw verlang ik naar dat tafereel en geniet van die versteende lichamen, die ooit eens echte mensen waren. Met enige fantasie is het net alsof zij met hun versteende blik het wonder van

weleer voor eeuwig op het netvlies hebben vastgelegd....ik kan er echt lang naar kijken.

Kerstmis...het feest van de vrede, van de verzoening, maar ook van de muziek, de sfeer en de gezelligheid van het lekkere eten en vooral de vriendelijkheid naar elkaar.

Twee dagen per jaar ziet de wereld er anders uit en elk land - waar ook ter wereld - viert en beleeft op 's lands wijze het kerstgebeuren, de geboorte van Jezus.

In Israël - waar het 2000 jaar geleden allemaal begon - viert men ook kerstfeest. Vaak moet er dan eerst een afspraak worden gemaakt om elkaar even niet te beschieten. Het is daar zelden vrede en vredig en vreedzaam samenleven welhaast een onmogelijkheid.

Inmiddels ben ik weer aangekomen bij de voormalige grens tussen Nederland en België en ben ik weer terug in het zakelijke, nuchtere van het leven van alledag....links verkoopt men benzine en rechts bier.....de

mens blijft met beide in beweging.

In de verte zie ik de Goirlese kerktoren al opdoemen. Dit jaar moeten wij de nachtmis maar weer eens in onze eigen prachtige Sint Jan gaan beleven, een kerk met een rijk verleden.

Als ik de huiskamer binnenkom, staat de koffie al klaar...”ze had er zelf ook zin in”...en hij was net vers gezet. “Wil je er ook een kerstklokske bij”.....vraagt mijn vrouw.....! “Wel twee”... antwoord ik, omdat ik koffie met chocolade er lekker vind. Ik loop naar mijn CD-speler en leg er een in met kerstmuziek.

“Is het niet een beetje vroeg”...vraagt mijn vrouw, maar dat hoor ik al niet meer.

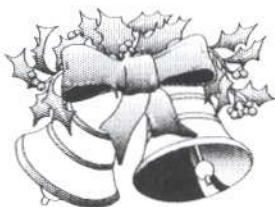
Oh holy night...gezongen door Pavarotti neemt in geluidsvolume toe. Mijn sentiment viert al hoogtij.

Heemvrienden...mijn eerste Kerstdag zit er op.....ik heb er gelukkig nog een paar tegoed.

Namens het bestuur van “de Vyer Heertganhen” wens ik U en de Uwen een zalig en gelukkig Kerstfeest en geniet op Uw wijze van dit geweldig evenement.

Verder wens ik U een prettige jaarwisseling en een voorspoedig 2001.

B.M. Robben, voorzitter.

Johann Marschall

allochtoon avant la lettre

Johann Marschall is op 24 oktober 1909 in Kritzensdorf in Oostenrijk geboren. Kritzensdorf is een kerkdorpje dat ongeveer 40 km van Wenen ligt. Zijn vader was werkzaam bij de spoorwegen. In het gezin Marschall was Johann de jongste van drie kinderen, zijn zus Fien en zijn broer Frans waren enkele jaren ouder.

De situatie in Oostenrijk

Bij de geboorte van Johann Marschall in 1909 bestond het Habsburgse Rijk uit de dubbelmonarchie, Oostenrijk en Hongarije. De keizer van Oostenrijk was tevens de koning van Hongarije. Deze personele unie telde samen meer dan 50 miljoen inwoners. In 1914, een maand na de moord te Serajevo, brak de Eerste Wereldoorlog uit. Na de oorlog werd Oostenrijk het "gekortwiekte adelaarsjong". Duitsland verloor in 1918 een oorlog; Oostenrijk, werd wel gezegd, verloor een "wereld". Tsjecho-Slowakije, Hongarije en Joegoeslavië werden zelfstandige staten en andere landen kregen grote gebieden toegewezen. Na deze amputatie telde Oostenrijk nog maar 7 miljoen inwoners. De keizer werd afgezet en Oostenrijk werd een republiek. Oostenrijk was een klein en arm land geworden, met een veel te grote hoofdstad, "een groot hoofd zonder lichaam". De toestand zag er somber en zorgwekkend uit: een republiek in een monarchale samenleving; de bevolking had het geloof in eigen kracht verloren, het was verminkt tot in zijn culturele wortels; er was gebrek aan leidinggevende figuren en aan kapitaal; er was grote werkeloosheid en sociale ontevredenheid onder de burgerij; grondstof- en afzetgebieden waren verloren; er was teveel veeteelt en te weinig landbouw; het verkeer was ontwricht, wegen afgesneden en havens verloren. De afgescheiden Staten betaalden niet mee aan de oorlogsschuld van de voormalige Oostenrijkse-Hongaarse monarchie. De Oostenrijkse Staat stond aan de rand van bankroet.